

Arkivnr: 2014/278-40
Saksbehandlar: Gudrun Einbu

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Utval for miljø og samferdsel		03.11.2016
Fylkesutvalet		16.11.2016
Fylkestinget		13.12.2016

Handlingsprogram 2017-2020 Kollektivstrategi for Hordaland

Samandrag

Fylkesrådmannen legg med dette fram handlingsprogram for 2017 – 2020 for oppfølging av Kollektivstrategi for Hordaland. Handlingsprogrammet gjer greie for planar for utvikling av linjenett og rutetilbod mellom anna knytt til utbygging av Bybanen og nye kollektiv anbod. Handlingsprogrammet gir også oversikt over korleis ein vil arbeide vidare med betre informasjon til dei reisande, enklare billetter og betalingsløysingar, auka kunnskap om rutetilbodet og å gjere kollektivsystemet meir synleg. Tiltak og prioriteringar for meir miljøvenleg drift av kollektivtrafikken er også del av handlingsprogrammet.

Når det gjeld infrastruktur for kollektivtrafikken speglar handlingsprogrammet tiltak i relevante handlings-, plan- og byggjeprogram, dei viktigaste er plan- og byggjeprogram for Bergensprogrammet og for fylkesvegane.

Fylkesrådmannen meiner handlingsprogrammet gir ei god oversikt over samla innsats på kollektivområdet, og viser at vedteken kollektivstrategi blir følgt opp med konkrete tiltak.

Kostnadsveksten knytt til drift av kollektivtransporten vil vere utfordrande i åra framover. Det gjeld både auka kostnader knytt til tilbudsutvikling og ambisjonane knytt til nullvekstmålet, samt fleire komande anbodsutlysingar og moglege kostnadar knytt til miljøkrav. Skal ein lykkast med å nå måla som er satt for kollektivtransporten vil det vere avgjerande viktig å ha føreseielege økonomiske rammer til drift. Fylkesrådmannen vil også påpeike at satsing på kollektiv gir auka behov for kapasitet og kompetanse i administrasjonen.

Forslag til innstilling

Fylkestinget vedtar Handlingsprogram 2017-2020 for Kollektivstrategi for Hordaland. Handlingsprogrammet dannar eit godt grunnlag for fylkeskommunen si satsing på kollektivområdet.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Håkon Rasmussen
fylkesdirektør samferdsel

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 17.10.2016

Bakgrunn

Fylkeskommunen har ansvar for den offentlege kollektivtransporten i heile fylket. Det er eit samfunnsoppdrag av stor verdi for innbyggjarane, og som grip inn i kvardagen til mange. I juni 2014 vart strategien for langsiktig utvikling av kollektivtrafikken vedteke av fylkestinget (sak 30/2014). Det vart i same sak vedteke at kollektivstrategien skal bli følgt opp av eit handlingsprogram med fireårsperspektiv.

Det er lagt opp til årleg rullering av handlingsprogrammet, med politisk handsaming i fylkestinget i desember. Fylkesrådmannen legg med denne saka fram rullert handlingsprogram for oppfølging av kollektivstrategien i perioden 2017 – 2020.

Rammer for handlingsprogram kollektiv

Føremålet med handlingsprogram kollektiv er å følge opp og sikre gjennomføring av vedtekne strategiar. Handlingsprogrammet peiker på hovudinnsatsområder og større oppgåver fylkeskommunen vil prioritere dei neste åra – innanfor dei aktuelle økonomiske rammene. Med handlingsprogram kollektiv ønskjer ein å gje ei samla oversikt over innsats på kollektivområdet i fylkeskommunal regi. Det er eit mål å oppnå god samanheng mellom oppfølginga av strategiane for kollektivtilbodet, på tvers av einingar i fylkeskommunen.

Kollektivstrategien peiker og på innsatsområde der fylkeskommunen ikkje aleine rår over verkemidla. Dette gjeld særleg tiltak knytt til infrastruktur og framkomst for kollektivtrafikken. Handlingsprogram kollektiv har som mål å vise den samla innsatsen på kollektivområdet, ved å spegle tiltak i relevante handlings-, plan- og gjegjeprogram.

Skyss har ansvaret for å utarbeide handlingsprogrammet på vegne av fylkeskommunen. Figuren under gir oversikt over vedtekne styringsdokument for kollektivområdet.

Prioriteringar og tiltak i perioden 2017 – 2020

Prioriteringane i handlingsprogrammet er bygd opp rundt dei fire hovudtemaa i kollektivstrategien;

- Best tilbod der flest reiser
- Enkle reiser
- Effektive reiser
- Miljøvenleg drift

Tabellane under oppsummerer på overordna nivå prioriteringar og tiltak på dei ulike områda.

Best tilbod der flest reiser

Kollektivstrategi for Hordaland slår fast at målet er å gje eit best mogleg kollektivtilbod til flest mogleg av innbyggjarane i Hordaland, innanfor våre økonomiske rammer. Det gjer vi ved å tilpasse kollektivtilbodet til dei store reisetraumane i fylket. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2017 – 2020:

Strategiar for best tilbod der flest reiser	Prioriteringar og tiltak 2017–2020
<i>Styrke kollektivtilbodet for dei store reisestraumane</i>	Utvikle og styrke kollektivtilbodet i Bergen
<i>Vidareutvikle stamlinjene i Bergen</i>	Førebu endringar i rutetilbodet knytt til nye bussanbod, utarbeide trafikkplan for Bergen
<i>Utvikle regionale stamlinjer i Bergensområdet</i>	Gjennomføre nytt samla anbod for bybåtsambanda Kleppstø-Strandkaien og Knarvik-Frekhaug-Bergen
<i>Knyte regionane i fylket saman</i>	Vurdere traséendringar for å betre kapasiteten for buss i Bergen sentrum
<i>Tilby eit samanhengande grunntilbod i heile fylket</i>	Styrke planleggingsgrunnlaget mellom anna med betre verktøy for analyse av passasjertal og køyretider
<i>Samordne offentleg transport i tynt befolka områder</i>	Planlegge framtidig kollektivnett buss/bane i planlegging av nye byggetrinn for Bybanen
<i>Utvikle eit enklare og meir effektiv linjenett</i>	Etablere regionstamlinjer i Bergensområdet, første strekning Nordhordland-Bergen
	Utarbeide overordna strategi for kollektivtrafikk på sjøen
	Vidareutvikle forvaltninga av skuleskyss, mellom anna utarbeide betre retningslinjer og samhandling med kommunar og skular

Enkle reiser

Eit av dei overordna måla i kollektivstrategien er at kollektivtrafikken skal vere eit enkelt og attraktivt

reiseval. Den reisande skal møte eit tilbod som er lett å bruke og som held høg kvalitet i heile reisekjeda – dette er heilt sentralt for å få fleire reisande. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2017 – 2020:

Strategiar for enkle reiser	Prioriteringar og tiltak 2017–2020
<i>Enkelt å finne relevant informasjon om reisa</i>	Forbetre informasjonen til dei reisande om avvik og endringar
<i>Enkelt å velje riktig billett og å betale for denne</i>	Utgreie og innføre nye betalingsløyisingar og salskanalar
<i>Auke kunnskapen om kollektivreiser</i>	Planlegge og innføre nye betalingsløyisingar i distriktet
<i>Gjere kollektivtrafikken synleg i det offentlege rom</i>	Gjennomføre endringar som følgje av ny takst- og sonestruktur
<i>Heve kvaliteten på knutepunkt og haldeplassar</i>	Utarbeide skreddarsydde løyisingar for informasjon til tilsette ved store arbeidsplassar
	Marknadsføre eksisterande linjenett
	Oppgradere haldeplassar og informasjon i Bergen sentrum og på knutepunkt og terminalar utanfor Bergen

Effektive reiser

Kollektivreiser skal vere eit reelt alternativ til bilen, også når det gjeld reisetid. Dette målet er slått fast i kollektivstrategien. Rask og forutsigbar framføring av bussane er ein føresetnad for å levere eit godt tilbod til dei reisande. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2017 – 2020:

Strategiar for effektive reiser	Prioriteringar og tiltak 2017–2020
<i>Minimere stoppetid på haldeplass</i>	Planlegge for vidare bybaneutbygging og eit samla kollektivnett for buss og bane mot nord og vest
<i>Infrastrukturtiltak som får bussen fram</i>	Gjennomføre tiltakspakkar for betre framkomst for fleire av bystamlinjene og dei viktigaste bylinjene
<i>Restriktive tiltak for biltrafikken</i>	Gjennomføre pilotprosjekt for aktiv signalprioritering som gir erfaringsgrunnlag for fleire aktuelle kryss og strekningar
<i>Kollektivorientert byutvikling</i>	Etablere planlagde kollektivfelt/sambruksfelt og planlegge for realisering av fleire aktuelle trasear
	Gjennomføre planlagde oppgraderingar av knutepunkt og haldeplassar i og utanfor Bergen
	Følgje opp strategi for innfartsparkering, koordinert med utbygging av Bybanen, innfartsparkering for sykkel på alle store kollektivknutepunkt
	Styrke fylkeskommunen si rolle som høyringsinstans for areal- og transport, og å starte eit opplegg for kompetanseheving for fagmiljøa

Miljøvenleg drift

Kollektivstrategi for Hordaland og Miljøstrategi for Skyss slår fast at kollektivtrafikken sitt viktigaste klima- og miljøbidrag er å ta trafikkveksten. Det er også mål om meir miljøvenleg drift, og framover vil det vere krevjande å balansere ressursbruk mellom auka kapasitet/kvalitet i tilbodet og meir miljøvenleg teknologi. Handlingsprogrammet viser følgjande prioriteringar på dette området i perioden 2017 – 2020:

Strategiar for miljøvenleg drift	Prioriteringar og tiltak 2017–2020
<i>Sikre låge utslepp frå busstrafikken</i>	Utarbeide heilskapleg plan for arbeidet med nullutslepp for kollektivtrafikken
<i>Redusere miljøbelastning frå båt- og ferjetrafikken</i>	Vurdere krav til drivstoff og teknologiar til bussane før nye anbod i og utanfor Bergensområdet
<i>Pådrivar for forskning og utvikling</i>	Utgjeie utviding av linje 2 for trolleydrift på strekningane mot Nesttun, Oasen og Laksevåg
	Ta i bruk lokalprodusert biogass frå Bergen kommune sitt anlegg i Rådalen som drivstoff på gassbussane i Bergensområdet
	Leggje til rette for oppstart av nye kontraktar med miljøvenlege løysingar for fylkesvegferjer
	Utarbeide overordna strategi for kollektivtrafikk på sjøen
	Førebu ny kontrakt for «Miljøbåt» på sambandet Kleppestø–Strandkaien
	Utgjeie moglegheitene for å krevje miljøløysing på båtsambanda Knarvik–Frekhaug–Bergen og Turistrute Hardanger i forkant av nye anbod

Fylkesrådmannen si vurdering

Handlingsprogrammet gir ei god oversikt over samla innsats på kollektivområdet, og viser at vedteken kollektivstrategi blir følgt opp med konkrete tiltak.

Kostnadsveksten knytt til drift av kollektivtransporten vil vere utfordrande i åra framover. Det gjeld både auka kostnader knytt til tilbudsutvikling og ambisjonane knytt til nullvekstmålet, samt fleire komande anbudsutlysingar og moglege kostnadar knytt til miljøkrav. Skal ein lykkast med å nå måla som er satt for kollektivtransporten vil det vere avgjerande viktig å ha føreseielege økonomiske rammer til drift.

Belønningsmidlar og framtidig bymiljøavtale vil vere finansieringskjelde for gjennomføring av store delar av tiltaka i handlingsprogrammet for kollektivstrategien. Avtalen har avgjerande verdi for vidare utvikling og styrking av rutetilbodet. For 2017 og 2018 er rammene for belønningsordninga vesentleg mindre enn det blei søkt om. Utfordringa er kvart år å sikre finansiering til drift av allereie i verksette tiltak og samstundes finne rom til nye tiltak. Fylkesrådmannen vil også påpeike at satsing på kollektiv gir auka behov for kapasitet og kompetanse i administrasjonen.

Målet om ei endra reisemiddelfordeling er ambisiøse, og føreseielege og effektive kollektivreiser er ein føresetnad for å tiltrekke seg mange nye reisande. Dårleg framkomst på viktige kollektivårer, til og frå knutepunkt og bydelsterminalar og i Bergen sentrum er ei av hovudutfordringane for vidare utvikling av kollektivtrafikken. Innføring av tidsdifferensierte bompengar i bompengeringen rundt Bergen i februar 2016 har hatt ein positiv effekt for trafikkavviklinga i korridorane inn mot Bergen sentrum. Restriktive tiltak for privatbil, kombinert med eit stadig styrka kollektivtilbod gir resultat. Det er behov for vidare arbeid med tiltakspakkar av kraftfulle verkemiddel for å endre reisemiddelfordelinga i Bergensområdet.

Kollektivstrategi for Hordaland og Miljøstrategi for Skyss slår fast at kollektivtrafikken sitt viktigaste klima- og miljøbidrag er å ta trafikkveksten. Det er også mål om meir miljøvenleg drift, og framover vil det vere krevjande å balansere ressursbruk mellom auka kapasitet/kvalitet i tilbodet og meir miljøvenleg teknologi. I tråd med politisk vedtak vil det bli utarbeidd ein heilskapleg plan for arbeidet med nullutslepp for kollektivtrafikken. I denne planen skal ambisjonsnivået for utsleppsreduksjonar gjerast tydelege, og dette vil ligge til grunn for utgreiingar knytt til nye anbod.